

Till

Länsstyrelsen i Skåne län, Miljöavdelningen

205 15 Malmö

“Förslag till bildande av naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar i Simrishamns kommun”.

Havängs Museiförening vill framföra följande synpunkter på, rubricerade förslag:

BAKGRUND

Havängs Museiförenings syfte är att värna Havängsområdets särprägel och ursprungliga identitet, informera om områdets natur och kulturhistoriska värden i Lindgrens Länga och Stenörens ålabod. Föreningen vill också initiera och delta i diskussioner med myndigheter och andra organisationer med vilka vi delar ett intresse för området. (Havängsområdet definieras vi från Julebodaån i norr, Ravlunda i väster och ned till Vitemölla strandbackar i söder).

“Havängsområdets särprägel”

Haväng är välkänt för alla som intresserar sig för natur och kulturhistoria. Flora och fauna, fornlämningar och bebyggelse är unik och har en för sydsvenska förhållanden välbevarad och oexploaterad miljö. Samtidigt är det sedan länge tillgängligt för rekreation och studier, vilket de hundra tusentals årliga besökarna tydligt vittnar om. Människor som söker natur och kulturupplevelser, människor som söker lugnet och fortfarande kan hitta avskildhet på nära håll. Föreningens gästböcker i såväl Lindgrens Länga som Stenörens ålabod visar tydligt att besökarna i hög grad uppskattar just den “nära” naturupplevelsen, stillheten och rofylldheten, något som för dagens människa blivit alltmer av en lyx.

Havängs Museiförening ser mycket positivt på Länsstyrelsens initiativ till att utveckla naturreservaten i området och med tydliga skötselplaner ange målsättningen.

Genom bildandet av ett gemensamt naturreservat Haväng och Vitemölla strandbackar tillsammans med Verkeåns naturreservat ges Havängsområdet, som en del i detta område, en god möjlighet att bevara sin unika karaktär och särprägel långt in i framtiden.

Dock anser vi att ingreppen i befintlig natur som en följd av föreslagna Skötselplan är alltför stora. Många av de värden och förutsättningar som idag finns för besökande, för brukare i eller nära området samt för befintlig rika flora/fauna kommer att försvinna.

Vi lämnar först vår övergripande syn på konsekvenserna av Skötselplan därefter konkreta synpunkter på vad som behöver förändras i planen och till sist en kort sammanfattning.

ÖVERGRIPANDE

Ur förslaget;

”Syftet med naturreservatet är att bevara, restaurera och utveckla ett område med aktiva strand- och dynbildningsprocesser, trädklädda dynområden, sandstäpper, meandrande bäckar och trädklädda- samt öppna betesmarker, med de arter som är beroende av dessa habitat samt att främja det rörliga friluftslivet.”

Havängs Museiförening känner oro för:

- **omdaning av landskapsbilden**
- **stor utglesning av träd och buskar i området**
- **risk för att mångfalden av antalet arter både vad gäller flora och fauna begränsas i framtiden**
- **begränsning av betesdjurhållningen jämfört med dagens verksamhet**
- **användning av ”artificiell” brukning (omrörning, eldning)**
- **uppbyggnad av bekvämlighetsanläggningar som övernattning och toaletter inne i naturreservatet**

Detta får konsekvenser för:

- **Besökande** - besöksfrekvensen till området är stor året om. Och människor kommer hit av många skäl. Det stora flertalet kommer för att ta kortare promenader nära havet. Landskapet och naturen lockar under alla årstider. Stigarna fungerar som träningsrundor, hundrastning, sittplatserna fungera bra för kaffepausen. Många visar området för vänner och bekanta. De som vill ha djupare kunskaper om speciella arter av blommor/fåglar/insekter kommer också hit. Långväga öringsfiskare som vadar ut i havet under vårmånaderna. Då och då även vandrare längs vandringslederna. Under varma sommardagar lockar området till strand- och badliv.
- **Brukare** - för att området ska fungera och vara levande krävs det att delar av området brukas. Betande kor, nya kalvar på bete, åkrar som sås och skördas så att årstiderna markeras. Flera generationers verksamhet fullfölj på ett värdefullt sätt. Boende som rör sig och använder området året om. Naturens nycker måste få hanteras, så det inte menligt påverkar förhållandena för boende och brukare i eller nära området.
- **Natur/Kultur** - området innehåller idag en mångfald av arter både vad gäller flora och fauna, spridda över stora delar av området. Ex. flera rovfågelsarter och hackspettar trivs i områdets olika delar. Stora flyttfågelsträck rastar här under vår och höst; ute på havet, vid strandkanten eller inne i skogen vid havet. Varje vinter spanar regelbundet havsörn ut över Stenören från de höga tallarna ovanför. Det finns viktiga värden idag som är värda att bevara. Området är redan klassat som Natura 2000-område.

Hänsyn bör också tas till att Ravlunda Skjutfält, med sin speciella karaktär och möjligheter, förr eller senare kommer att inlemmas i naturreservaten på ett eller annat sätt. Möjligheterna att utveckla större områden för sandstäpp och torra hedar är betydligt större där.

KONKRETA SYNPUNKTER

Bevarandevärden:

Som Skötselplanen är upplagd tycker vi att ett begränsat antal arter och naturtyper får dominera för mycket ex sandstäpp och torra hedar. Detta på alltför stor bekostnad av en större mångfald som finns idag.

- Här krävs en försiktig, balanserad och respektfull omställning av det föreslagna naturområdet.

Tidplan:

I Skötselplanen anges inte tydligt i vilket tempo omställningen/restaureringen är tänkt att ske. Området delas in i 5 delar där en del i taget, med start söderifrån, görs i ordning.

-Vi bedömer ca 15 – 20 år vara en rimlig tid för denna omställning. Efterhand måste kontinuerliga och noggranna analyser av konsekvenserna göras och korrigeringar om så är befogat.

Förändringstakt:

Tempot på förändringen måste ske på naturens villkor. En snabb förändring kommer också att innebära klart försämrade besöksvärden (för alla som kommer hit). För inte så många år sedan gallrades "strandskogen" vilket ledde till många klagomål från besökande.

-Området måste vara besöksvärt även under en omställning.

Levande område:

Nötkreatur som betar på ängar och hedar måste bli det viktigaste inslaget i naturvård även många år framöver. Det får inte bli så att maskiner tar över den uppgiften. Undantag för röjning av nypon- och slånsnår som korna inte ger sig på. Villkor, som både tillgodoser naturreservatets betesverksamhet och kringliggande lantbruksverksamhet, måste formuleras för skötseln av naturreservatet.

-Hänsyn till detta måste redovisas tydligare i förslaget.

Friluftsliv:

För friluftslivet måste det vara de unika upplevelsorna som området har att erbjuda som prioriteras. Tydlig information innan man kommer in på området är viktigt. Besökande kommer under årets alla årstider. Området är litet, avståndet från parkeringsplatser är max 1 km.

-Det finns inget behov att bygga vindskydd eller toaletter, med allt vad det medför, bl a transporter inne i naturreservatet. Dessa ska placeras i anslutning till inpassagerna till naturreservatsområdet.

Tydliga regler:

För att området ska fungera som naturreservat krävs tydliga regler för hur området får utnyttjas och vad besökande själva måste ta ansvar för. Tydlig, aktuell information vid de viktigaste inpassagerna krävs. Reglerna ska vara konsekventa så att de besökande förstår. Ex inga motorfarkoster på land, i strandnära vatten eller i luften (under 200 m höjd) i naturreservatet/ ingen övernattning tillåten/hundar kopplade året om/mm.

SAMMANFATTNING av Havängs Museiförenings synpunkter

Havängs Museiförening är **positiv till initiativet** att bilda naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar och med tydliga Skötselplaner ange målsättningen.

Dock anser vi att **ingreppen i befintlig natur som en följd av föreslagna Skötselplan är alltför stora**. Många av de värden och förutsättningar som idag finns för besökande, för brukare i eller nära området samt för befintlig, rika flora/fauna kommer att försvinna.

- Den föreslagna nedhuggningen av all skog längs stranden får inte bli av. Det kommer att mycket negativt påverka upplevda kvaliteter av området. En utglesning av tallskogen uppe på backen kan vara motiverad.
- Förutsättningarna för ett levande område med betesdjurhållning måste ha möjlighet att leva vidare.
- En tidplan för tillkomsten och utvecklingen av det planerade naturreservatet måste finnas med i Skötselplanen.
- Ingen uppbyggnad av bekvämlighetsanläggning inne på, det till ytan begränsade, naturreservat. Detta ska placeras utanför och nära inpassagerna.

Vi föreslår också att det snarast anordnas en HAVÄNGS/VITEMÖLLA STRANDBACKAR VANDRING där Länsstyrelsen får möjlighet att inför en större allmänhet beskriva och på plats visa sina planer.

Havängs Museiförening kan hjälpa till med att anordna vandringen antingen under Julhelgen eller Påskhelgen när många är i området.

30 november 2011

Styrelsen HAVÄNGS MUSEIFÖRENING

Lars Holmqvist ordf., underskrift bifogas

Havängs Museiförening

Kyrkbacken 1, 277 37 KIVIK

Tfn 0414 - 74016

HAVÄNGSOMRÅDET

Sandliljor trivs i backarna norr om Klammersbäck, även med mindre utglesning.

En levande del i naturvården, betande kor på Lindgrens backar. Delar av backarna planeras omvandlas till sandstäpp.

Havsörn på jakt vid Verkeåns mynning efter att ha lämnat sin utsiktplats från de stora tallarna ovanför Stenören, mångfalden måste ges utrymme.

Foto; Jan Jonasson 2009 - 2011

